

ТЕМА 7. ЧЕРГУВАННЯ ПРИГОЛОСНИХ ПРИ СЛОВОТВОРЕННІ ТА СЛОВОЗМІНІ

Вправа 1. Від поданих іменників утворіть прикметники за допомогою суфікса *-ськ(ий)*, враховуючи зміни приголосних при словотворенні.

Бобичі, Ветлуга, Карабах, Бучач, Грянчиха, Острог, Запоріжжя, Сиракузи, Казбек, Рига, Ніцца, узбек, Гринвіч, тюрки, чуваш, Чикаго, Хмельницьк, Гамбург, Люксембург, Париж, Владивосток, Сабадаш, Цюрих, Прилуки, таджик, Лодзь, Овруч, Збуж, Мекка, Умань, Ясси, Лейпциг, Лепетиха, казах, Суми, Дамаск, Санкт-Петербург, Кобеляки, Залісся, Париж, Черемош, Дрогобич, Прага, Воронеж, Золотухи, Волинь, Черкаси, Козелець, Бахмач, Гринчук, Миколаїв, Гурзуф, Золотоноша, Гамбург, Кременчук, Кривий Ріг, Полісся, латиш, Губин, Волинь, Случ, інтелігент, Іртиш, Чехія, Галич.

Вправа 2. Утворіть відносні прикметники від поданих географічних назв.

Нью-Йорк, Кривий Ріг, Західна Європа, Орехово-Зуєво, Франкфурт-на-Майні, Лос-Анджелес, Ріо-де-Жанейро, Яр-під-Зайчиком, Олійникова Слобода, Ла-Манш, Ростов-на-Дону, Ла-Плата, Пуща-Водиця, Кам'яна Балка, Вінницькі Стави, Індокитай, Рава-Руська, Атлантик-Сіті, Новосілки-на-Дніпрі, Аддис-Абеба, Давидів Брід, Бургель-Араб, Вільшанська Новоселиця.

Вправа 3. Утворіть від поданих прикметників іменники за допомогою суфікса *-ин*.

Хмельницький, донецький, івано-франківський, чернівецький, чернігівський, черкаський, вінницький, львівський, миколаївський, галицький, солдатський, дрогобицький, козацький, турецький, уманський.

Вправа 4. Утворіть вищий ступінь порівняння прикметників, поясніть зміни і правопис приголосних.

Близький, вузький, швидкий, легкий, високий, дужий, слабкий, рідкий, низький.

Вправа 5. Від поданих іменників утворіть присвійні прикметники.

Ольга, свекруха, ненька, дочка, донька, мачуха, Параска, Мелашка, Хвиська, ведмідь, заєць, вовк, Світланка.

Вправа 6. Перекладіть російські слова українською мовою, запишіть і поясніть їх правопис. Перевірте написання за словником.

Миргородський, казанський, калужський, острожський, уральський, волжський, измаїльський, гадячський, одеський, узбекський, кременчугський, черкаський, французський, персидський, мозамбикський, запорожський, сивашський, тюркський, ужгородський, суецький, овручський, іракський, кагарлыкський.

Завдання

У словах, що подані в завданні 1-2, визначте:

- чи всі вони відповідають орфографічній нормі сучасної української літературної мови (якщо так, то позначте цифру **V**);
- якщо помилка є у двох варіантах – позначте відповідь **IV**;
- якщо помилка в одному варіанті, то позначте в якому саме (**I, II, III**),

1.

- I.** Лепцизький, ніццький, гонконгівський.
- II.** Кременчузький, нью-йоркський, дамаський.
- III.** Кременчуцький, ньюйорківець, ярський-під-Зайчиком.
- IV.** Помилки у двох варіантах.
- V.** Помилки немає.

2.

- I.** Полісський, чуваський, коряцький.
- II.** Лепетиський, перемишльський, ламаншський.
- III.** Новосілівський-на-Дніпрі, пуца-водицький, страхоліський.
- IV.** Помилки у двох варіантах.
- V.** Помилки немає.

3.

- I.** Орехово-зуєвський, гамбургський, воронезький.
- II.** Вишньоволоцький, латиський, гаазький.
- III.** Ясський, страсбурзький, гринвіцький.
- IV.** Помилки у двох варіантах.
- V.** Помилки немає.

4. В якому варіанті при утворенні іменників за допомогою суфікса -ин- допущено орфографічну помилку.

- I.** Донеччина, Київщина, Вінниччина.
- II.** Ровенщина, Галиччина, Миколаївщина.

- III. Чернівеччина, Словачина, солдатчина.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

5. В якому варіанті в усіх словах не відбувається зміни кінцевих приголосних основи перед суфіксом -ськ-?

- I. Студент, Кобеляки, Абхазія, чуваш.
- II. Баски, казах, Перемишль, агентство.
- III. Отаман, гігант, Золотоноша, волох.
- IV. У двох варіантах.
- V. У трьох варіантах.

У завданнях 6-7 подані пари слів із порушенням акцентуаційної норми. Визначте ці слова.

6.

- I. Лунá, читáння.
- II. Корíсний, довідні́к.
- III. Аджé, вимóва.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

7.

- I. Рукóпис, вимóга.
- II. Квартáл, металургія.
- III. Сільськогоспóдарський, мáркетинг.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

8. Яка з наведених пар слів є синонімічною?

- I. Шпирати – стежити.
- II. Абомовня – лунá.
- III. Крисаня – криси.
- IV. Синонімічні дві пари.
- V. Синонімічні три пари.

9. Яка з наведених пар фразеологізмів не є синонімічною?

- I. Видно пана по халявах, скочити вище халяв.
- II. Задавати гарту, узяти в шори.
- III. Знімати стружку, протирати з пісочком.
- IV. Мати зуба, мати серце.
- V. Відкинути ноги, вильнути наверх денцем.

10. Який із наведених фразеологізмів має значення “вередувати”.

- I. Мозолити язика.
- II. В усі дзвони дзвонити.
- III. Кидати слово.
- IV. Заливати гусара.
- V. Варити воду.

11. В якій парі слів наголос падає лише на другий склад?

- I. Тиранія, хутро.
- II. Ненавидіти, цегляний.
- III. Дефіс, одягнеш.
- IV. Принести, діалог.
- V. Чарівний, кілометр.

12. Регулює вживання слів у властивих їм значеннях, правильне поєднання слів ... норма.

- I. Орфоепічна.
- II. Стилістична.
- III. Орфографічна.
- IV. Лексична.
- V. Граматична.

13. Логічність викладу та емоційне забарвлення є ознакою ... стилю.

- I. Розмовного.
- II. Публіцистичного.
- III. Наукового.
- IV. Офіційно-ділового.
- V. Художнього.

14. З'ясуйте, які з наведених висловів є правильними.

Характеристика учня – характеристика на учня, займати призове місце – обіймати призове місце – посідати призове місце, замісник директора по виховній роботі – заступник директора з виховної роботи – замісник директора з виховної роботи, згідно штатного розпису – згідно зі штатним розкладом – згідно зі штатним розписом, звертатися за адресою – звертатися на адресу, книжний магазин – книжковий магазин, робити підсумки – підсумовувати – підбивати підсумки, ігловолокування – голковволокування – голкоштрикання – голкошпигання, тушити картоплю – тушкувати картоплю – смажити картоплю, дружній колектив – дружний колектив.

15. Перекладіть подані словосполучення українською мовою.

Принять к сведению, принимать меры, принимать участие, согласно решению, приложить усилия, в другой раз, гражданский долг, гражданский брак, многочисленная аудитория, подписаться на газеты, поднять вопрос, задать вопрос, на протяжении веков, в течение дня, говорить по душам, говорить без обиняков, день ото дня, держаться в стороне, для вида (видимости), для приличия, для своего удовольствия, добрый по характеру, до потери сознания, потерять сознание, до сих пор.